

██████ a ██████, všechny v katastrálním území ██████, tedy na pozemcích, na kterých má žalovaný jako stavebník provádět stavbu Bussines Parku Vejprnice (provozních hal). Výpisy z katastru nemovitostí (LV č. ██████ a LV č. ██████ pro katastrální území ██████) (přílohy č. 11 a 36) žalobce prokázal, že 6 z uvedených 8 pozemků je ve vlastnictví žalovaného a 2 jsou ve vlastnictví obce Vejprnice. Faktické provádění výkopových prací, jiných zemních prací, jakož i terénních úprav na uvedených pozemcích žalobce prokázal dalšími 13 fotografiemi pořízenými dne 21. 11. 2018 (přílohy č. 22 až 34). Žalobce je prováděním výkopových prací a dalších prací rušen v držbě tím, že s ohledem na probíhající zemní práce nemá možnost provádění údržby obou vedení, resp. tato možnost je prováděnými pracemi zásadním způsobem omezena. Bude-li na uvedených pozemcích provedena stavba Bussines Parku Vejprnice (provozních hal), elektrické vedení a vodovodní přípojka zůstanou pod stavbou provozních hal a areálovými komunikacemi bez možnosti přístupu k nim v případě poruchy a nutnosti jejich opravy. Rušení držby navíc směřuje k tomu, aby žalobci jako držiteli byla úplně znemožněna jakákoli údržba či oprava obou vedení. Zemní práce rovněž ohrožují provoz elektrického vedení a vodovodní přípojky. Žalobce je přesvědčen, že listinami přiloženými k žalobě rušení držby žalovaným prokázal. Soud neuvedl, co z výše uvedených listin zjistil, resp. nevysvětlil, proč rušení držby z nich nevyplyvá. Pokud soud důkaz těmito listinami neprovedl, byl neúplně zjištěn skutkový stav věci. Pokud důkaz listinami provedl, ale v odůvodnění usnesení neuvedl, co z nich zjistil, zatížil řízení vadou. Žalobce nesouhlasí se závěrem soudu, že podmínkou úspěšnosti žaloby je, aby žalobce tvrdil a prokázal, jakým způsobem žalovaný zasáhl do ochranného pásma elektrického vedení a vodovodu. Držba je institutem soukromého práva, ochrana držby je proto zajištěna prostředky soukromého práva. Naproti tomu ochranné pásmo je ve své podstatě veřejnoprávním nástrojem. Neprokázání porušení konkrétních zákazů stanovených v ochranném pásmu nemůže být důvodem pro zamítnutí žaloby na ochranu držby. Na druhou stranu ale platí, že jednání, které znamená porušení zákazů stanovených právními předpisy v ochranném pásmu, může zároveň představovat i rušení držby. Žalobce přiloženými listinami prokázal rušení držby, zároveň i porušování zákazu v ochranném pásmu. Z přiložených listin je patrné, že vodovodní přípojka a elektrické vedení jsou umístěny přímo v místech, kde jsou na uvedených fotografiích zachyceny zemní práce s výkopy zeminy. Zemní práce jsou prováděny i v ochranném pásmu bez souhlasu vlastníka podzemního elektrického vedení. Porušení zákazu provádění zemních prací v ochranném pásmu elektrického vedení zároveň představuje i rušení držby žalobce. Žalobce netvrdil poškození vodovodní přípojky nebo elektrického vedení, podaná žaloba má naopak preventivní funkci. Soud prvního stupně považuje uvedenou hrozbu za hypotetickou. Podle žalobce se naopak jedná o hrozbu reálnou odůvodněnou prováděním konkrétních zemních prací. Žalobce v žalobě vysvětlil, že v případě přerušení dodávky elektřiny hrozí bezprostřední úhyn cca 60 000 Kč nosnic do dvou hodin po přerušení dodávky a vznik škody na straně žalobce v řádech milionů korun. Ochranu nelze žalobci poskytnout teprve v okamžiku, kdy již došlo k poškození elektrického vedení anebo vodovodní přípojky a s tím spojenému přerušení dodávky elektřiny anebo vody. Preventivní povaha žaloby by ztrácela smysl. Důvodem poskytnutí ochrany je již samotná existence hrozby vzniku škody. Soud prvního stupně předpokládá, že stavba Bussines Parku Vejprnice byla řádně povolena. Pravomocné stavební povolení soudu doloženo nebylo. Žalovaný ho nepředložil, přestože byl soudem vyzván, aby se k žalobě vyjádřil. I kdyby ale stavba Bussines Parku Vejprnice byla řádně povolena, neznamená to, že by žalobce nemohl být v držbě nemovité věci žalovaným prováděním výkopových prací a jiných prací svémocně rušen. Existence pravomocného stavebního povolení totiž nezavazuje stavebníka povinnosti respektovat práva třetích osob. Žalobce se ochrany držby nedomáhá podle § 1004 obč. zák., nýbrž podle § 1003 obč. zák. I z toho důvodu nemá existence pravomocného stavebního povolení pro posouzení důvodnosti žaloby žádnou relevanci. Svémocné rušení držby v posuzovaném případě spočívá v nerespektování existujícího elektrického vedení a vodovodní přípojky ze strany žalovaného prováděním výkopových prací, jiných zemních prací, jakož i terénních úprav na pozemcích, v nichž se vedení nachází. Tím je rušeno a ohrožováno právo žalobce provozovat a udržívat uvedená zařízení, resp. držba tohoto práva. Žalobce navrhoval změnu usnesení soudu prvního stupně v tom směru, aby návrhu bylo vyhověno.

3. Žalovaný se k odvolání žalobce vyjádřil v tom směru, že odvolání dle jeho názoru nebylo podáno

včas, neboť bylo soudu doručeno dne 4. 1. 2019, usnesení však bylo zástupci žalobce doručeno 19. 12. 2018.

4. Odvolací soud přezkoumal rozhodnutí soudu prvního stupně včetně předcházejícího řízení dle § 212 a § 212 a) o. s. ř., přihlédl k odvolání žalobce a dospěl poté k závěru, že odvolání nelze shledat důvodným.
5. Odvolací soud se v první řadě zabýval otázkou včasnosti podaného odvolání. Předmětné usnesení bylo zástupci žalobce doručeno dne 19. 12. 2018, odvolání bylo podáno – doručeno do e-mailové schránky soudu prvního stupně dne 2. 1. 2019. Následně bylo odvolání doručeno poštou, k poštovní přepravě bylo dáno dne 2. 1. 2019, soudu prvního stupně bylo doručeno dne 4. 1. 2019. Pokud odvolání bylo doručeno v elektronické podobě, bylo opatřeno platným podpisem, jedná se tedy o podání, které je podepsáno způsobem, se kterým zvláštní právní předpis spojuje účinky vlastnoručního podpisu – kvalifikovaná elektronická forma. V daném případě tedy odvolání bylo podáno v zákonné patnáctidenní lhůtě, byly splněny všechny předpoklady vyplývající z § 42 o. s. ř.
6. Pokud jde o jednotlivé odvolací námitky vznesené žalobcem, je třeba v první řadě uvést, že soud rozhodující o žalobě je vázán žalobními tvrzeními, tak jak je žalobce předestřel. Žalobce v daném případě předložil žalobní tvrzení, že dochází k svémocnému rušení držby, výslovně ve svých dalších podáních prohlásil, že nepředkládá žalobní tvrzení v tom směru, že by jako držitel prováděním stavby byl ohrožen v držbě nemovité věci, ani se nejedná o situaci, kdy by se mohl důvodně obávat následků uvedených v § 1013 obč. zák. a nezajistil-li se proti němu stavebník cestou práva. Jinými slovy žalobce se, jak sám uvedl, nedomáhá ochrany držby dle § 1004 obč. zák., ale dle § 1003 obč. zák.
7. Dle § 1003 obč. zák. držbu není nikdo oprávněn svémocně rušit. Kdo byl v držbě rušen, může se domáhat, aby se rušitel rušení zdržel a vše uvedl v předešlý stav. Dle § 1004 obč. zák. je-li držitel prováděním stavby ohrožen v držbě nemovité věci nebo může-li se proto důvodně obávat následků uvedených v § 1013 a nezajistil-li se proti němu stavebník cestou práva, může se ohrožený držitel domáhat zákazu provádění stavby. Zákazu se držitel domáhat nemůže, jestliže ve správním řízení, jehož byl účastníkem, neuplatnil své námitky k žádosti o povolení takové stavby, ač tak učinit mohl. Dle odst. 2 téhož ustanovení, dokud není o záležitosti rozhodnuto, může soud zakázat, aby se stavba prováděla. Hrozí-li však přímé nebezpečí, nebo dá-li žalovaný přiměřenou jistotu, že věc uvede v předešlý stav a nahradí škodu, ale žalobce jistotu za následky svého zákazu nedá, soud nezakáže, aby se zatím v provádění stavby pokračovalo, ledaže zákaz odůvodňují okolnosti případu.
8. V posuzované věci žalobce předložil tvrzení, že existuje právní titul (elektrizační zákon) pro vznik jeho oprávnění provozovatele vedení provozovat na cizím pozemku elektrické vedení s tím, že toto oprávnění vázlo na dotčených pozemcích jako věcné břemeno. I kdyby toto věcné břemeno nevzniklo povolením ke stavbě přímo ze zákona, potom by právo odpovídající uvedenému věcnému břemeni vzniklo vydržením. Dále předložil tvrzení, že existuje právní titul (vodní zákon) pro vznik oprávnění provozovat na cizím pozemku vodovodní přípojku. I kdyby toto oprávnění nevzniklo přímo ze zákona, potom by právo odpovídající uvedenému věcnému břemeni vzniklo vydržením. Žalobce se chopil držby práva provozovat a udržovat elektrické vedení a vodovodní přípojku (umístěných na cizích pozemcích, m.j. na pozemcích ve vlastnictví žalovaného v areálu C) v okamžiku, kdy začal provozovat areál A a areál B. Dále žalobce uvedl, že v listopadu 2018 zjistil, že žalovaný začal provádět terénní úpravy a výkopové práce na pozemcích, ve kterých je umístěno elektrické vedení a vodovod, a to za použití těžké techniky. Žalobce je dle svých tvrzení prováděním výkopových prací, jiných zemních prací a terénních úprav na pozemcích rušen v držbě nemovité věci, konkrétně pak v držbě práva provozovat a udržovat elektrické vedení a vodovod, které vázne na uvedených pozemcích jako věcné břemeno. Žalobce setrval na svém tvrzení, že doložil poslední držbu práva k nemovité věci a její svémocné rušení ze strany žalovaného. Nerespektování existujícího elektrického vedení a vodovodu a ochranných pásem, které může vést k jejich poškození, zjevně představuje svémocné rušení.
9. Žalobce výslovně ve svém odvolání učinil prohlášení, že existence pravomocného stavebního povolení pro posouzení důvodnosti předmětné žaloby nemá žádnou relevanci, neboť se ochrany

držby nedomáhá podle § 1004 obč. zák. (ohrožení držby stavbou). K jednotlivým odvolacím námitkám žalobce je proto třeba uvést, že žaloba na ochranu držby je tzv. žalobou posesorní (na rozdíl od žalob petitorních, jež jsou poskytnuty k ochraně subjektivních práv, např. práva vlastnického, práva odpovídajícího věcnému břemeni apod.). Řízení o ochraně držby se tak může dostat do kolize právě se žalobou na ochranu subjektivního práva, např. může dojít ke kolizi žaloby podle § 1003 obč. zák. a vlastníkovy žaloby na ochranu jeho vlastnictví. Podání žaloby na ochranu držby nezakládá překážku litispendence vůči žalobě petitorní. Posesorní žaloba poskytuje toliko prozatímní ochranu a chrání jen poslední faktický stav, nikoli stav právní (nikoli tedy subjektivní právo). K odvolacím námitkám je třeba uvést, že žaloba dle § 1003 je žalobou represivní (držitel reaguje na to, že je ve své držbě rušen, nebo že z ní byl dokonce již vypuzen). Preventivní žalobou je naopak např. žaloba na ochranu držby před prováděním nebo odstraňováním stavby (§ 1004 obč. zák.) – tuto žalobu žalobce, jak prohlásil, nemínil uplatnit. Žaloba určená k ochraně práva odpovídajícího věcnému břemeni je žalobou petitorní, nikoliv posesorní, kterou zákon poskytuje k ochraně držby v případě jejího porušování.

10. Pokud tedy soud prvního stupně návrh žalobce zamítl s tím, že žalobce neprokázal, jak žalovaný ruší držbu žalobce, přičemž z jeho tvrzení nevyplývá, že by se ze strany žalovaného při provádění stavby jednalo o stavbu nepovolenou, přičemž dále žalobci hrozí škoda pouze hypoteticky, odvolací soud jeho rozhodnutí jako věcně správné a zákonu odpovídající postupem dle § 219 o. s. ř. potvrdil. Soud prvního stupně správně zdůraznil, že je třeba zachovat uvážlivý přístup v hodnocení právního institutu žaloby na ochranu držby, uvážlivý přístup je nutný zejména proto, že se jedná o institut velmi zneužitelný. Pokud tedy žalobce měl za to, že byly splněny předpoklady zakotvené v ust. § 1003 zák. č. 89/2012 Sb. (žaloba represivní), bylo na něm, aby v tomto směru předložil jednoznačná žalobní tvrzení. Žalobce však tak neučinil a je pouze zřejmé, že nesouhlasí s prováděním stavebních prací na pozemcích žalovaného, přičemž zároveň tvrdí, že se nedomáhá zákazu provádění nebo odstraňování stavby ve smyslu § 1004 obč. zák. (žaloba preventivní). Žalobce nepředložil a neprokázal žalobní tvrzení odůvodňující aplikaci ust. § 1003 obč. zák., jak již výše vyloženo.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

Plzeň 31. 1. 2019

JUDr. Lubomír Fiala v. r.
předseda senátu